

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ในปัจจุบันเป็นยุคของข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดน หรือยุค Information Technology (IT) เป็นยุคที่สื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ มีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญอย่างยิ่งในการเผยแพร่และรับทราบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ทั้งด้านข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงของประชาชนทั่วโลก ซึ่งหากพิจารณาถึงคุณสมบัติและธรรมชาติของสื่อมวลชนแต่ละประเภทแล้ว สื่อวิทยุกระจายเสียง มีความได้เปรียบสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ ในการทำหน้าที่ดังกล่าวอยู่หลายประการ ไม่ว่าจะเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงประชาชนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็วในเวลาใกล้เคียงกัน สามารถส่งกระจายเสียงในรัศมีที่กว้างไกล ไม่มีข้อจำกัดทางด้านการศึกษาของผู้ฟัง สามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกพื้นที่ที่ไม่มีข้อจำกัดทางด้านเส้นทางคมนาคม โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ทุรกันดารในขณะที่สื่ออื่นเข้าไปไม่ถึง นอกจากนั้นเครื่องรับวิทยุยังสามารถหาซื้อได้ง่าย เคลื่อนย้ายได้สะดวก และมีราคาไม่แพงมากนักเมื่อเทียบกับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทอื่น ๆ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้สื่อวิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางจากประชาชนทุกระดับชั้น

บำรุง สุขพรรณ กล่าวไว้ว่า

ในบรรดาสื่อมวลชนต่าง ๆ วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนที่เข้าถึงประชาชนได้รวดเร็วที่สุดกว่าสื่อมวลชนประเภทใด เช่น หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์และโทรทัศน์ สื่อเหล่านี้ ต้องใช้เวลาและเสียเงินเป็นอันมากในการผลิตวิทยุไม่จำเป็นต้องเสียเวลาและเงินมากเช่นนั้น วิทยุกระจายเสียงสามารถบริการผู้ฟังได้ทุกหนทุกแห่ง ไม่ว่าจะอยู่บนบก ในทะเล และบนภูเขา นอกจากนั้นคนที่ไม่รู้หนังสือยังสามารถรับฟัง ข่าวสารและรายการบันเทิงต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี จึงนับว่าวิทยุสามารถอำนวยประโยชน์แก่ผู้ฟังเอนกประการ¹

¹ บำรุง สุขพรรณ, “รายการวิทยุกระจายเสียง,” วารสารห้องสมุด 15 (กันยายน – ตุลาคม 2515):407.

สำหรับวิวัฒนาการของวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทยนั้น เริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2447 ในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยในช่วงแรกๆ สื่อวิทยุกระจายเสียงถูกควบคุมและผูกขาดดำเนินการโดยรัฐทั้งหมด (State Monopoly) ซึ่งในระยะต่อมาได้มีการพัฒนาการกระจายเสียง การดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียง การขยายตัวขององค์กรวิทยุกระจายเสียง รวมไปถึงการพัฒนาการผลิตรูปแบบและเนื้อหารายการให้มีความหลากหลายมากขึ้นตามลำดับ จนปัจจุบันมีจำนวนสถานีวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทยทั้งสิ้น 524 สถานี² มีพื้นที่กระจายเสียงครอบคลุมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 98 ของประเทศ ประกอบด้วย สถานีวิทยุระบบ F.M. 313 สถานี และสถานีวิทยุระบบ A.M. 211 สถานี โดยในเขตกรุงเทพฯ มีสถานีวิทยุระบบ F.M. 40 สถานี และระบบ A.M. 38 สถานี สำหรับในส่วนภูมิภาคมีสถานีวิทยุระบบ F.M. 273 สถานี และระบบ A.M. 173 สถานี ซึ่งอยู่ภายใต้ความเป็นเจ้าของของหน่วยงานทางภาครัฐและรัฐวิสาหกิจรวมกันประมาณ 20 แห่ง โดยส่วนใหญ่ได้เปิดสัมปทานให้แก่บริษัทเอกชนเข้ามาเช่าช่วงเวลาของสถานี ซึ่งมีทั้งการเข้ามาผลิตรายการเองหรือเป็นนายหน้าค่าเวลาให้เช่าช่วงเวลาแก่รายย่อยต่อไป ซึ่งสถานีวิทยุฯ แต่ละแห่ง ต่างแข่งขันกันผลิตรายการให้มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลายและแตกต่างกันเพื่อให้ที่ถูกต้องและเป็นยอมรับของกลุ่มผู้ฟังกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด อาทิ การนำเสนอข่าวที่ทันต่อเหตุการณ์ การนำเสนอข่าวสั้นต้นชั่วโมง รายการสนทนาข่าว รายการเพลง รายการสารคดี รายการพูดคุยที่มีสาระที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง ดังที่ บุญเกื้อ ควรรหาเวช³ กล่าวว่า “ถึงแม้ว่าวิทยุจะเป็นสื่อที่มีคุณภาพประโยชน์มากเพียงใดก็ตาม แต่ถ้าผู้ผลิตหรือผู้จัดรายการไม่สามารถผลิตรายการให้เป็นที่น่าสนใจแก่ผู้ฟังได้แล้ว วิทยุก็คงจะไม่มีคามหมายอะไรนัก ฉะนั้นทุกวันนี้จึงมีการแข่งขันกันมากที่จะผลิตรายการให้ถูกใจผู้ฟัง”

แต่ในความเป็นจริง การผลิตรายการให้ถูกใจผู้ฟังนั้น เป็นเรื่องยากแม้ว่าจะมีการจัดเตรียมรายการมาเป็นอย่างดีแล้วก็ตาม ก็อาจจะประสบกับความล้มเหลวได้ เพราะว่าการผลิตรายการในแต่ละครั้งให้ได้รับความนิยมนอยู่ตลอดเวลา นั้นมีองค์ประกอบและข้อจำกัดมากมาย อาทิ การที่ไม่ทราบว่าคุณสมบัติของตนเองนั้นเป็นใคร หรือมีรสนิยมและพฤติกรรมในการฟังรายการเป็นอย่างไร ชอบฟังรายการประเภท และมีเนื้อหาอย่างไร ซึ่งจำเป็นต้องมีการใช้วิธีการประเมินผลมาใช้ในการ

² สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และ ธนวิทย์ สุทธิรัตนกุล, “โครงสร้างสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในประเทศไทย,” ใน สื่อมวลชนบนเส้นทางทุนนิยม, รวบรวมโดย ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (กรุงเทพมหานคร: เอดิชั่นเพอร์ โปรดักส์ จำกัด, 2546), น. 172.

³ บุญเกื้อ ควรรหาเวช, การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงวิทยุศึกษาและวิทยุโทรทัศน์, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอสอาร์ พรินติ้ง, 2542), น. 42.

ตรวจสอบ ติดตามพฤติกรรม รสนิยมในการรับฟังรายการของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายที่มีการเปลี่ยนแปลง ได้ทุกขณะ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงการนำเสนอรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟัง และยังเป็นการลดค่าใช้จ่าย และแรงงานในการ ผลิตรายการที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อีกด้วย

สำหรับสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์นั้น มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเริ่มแรกก็เพื่อใช้เป็นประโยชน์ทางการศึกษาทั้ง ภาควิทยุและปฏิบัติตามหลักสูตรให้แก่นักศึกษาฝึกหัดครู แผนกช่างวิทยุคมนาคม วิทยาลัยครู อาชีวศึกษา ด้วยกำลังส่งออกอากาศ 1 กิโลวัตต์ ที่ความถี่ 89.5 MHz และได้รับอนุญาตจากกรมโทรเลข เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2507 แต่ต่อมาได้มีการพัฒนากำลังส่งออกอากาศ วันเวลาในการออกอากาศ เครื่องมือและอุปกรณ์ในการส่งออกอากาศ บุคลากร รวมไปถึงการผลิตรายการออกอากาศให้มีความ หลากหลายมากยิ่งขึ้น จนในปัจจุบันมีกำลังส่งออกอากาศ 10 กิโลวัตต์ มีเสาอากาศสูง 120 เมตร สามารถส่งกระจายเสียงครอบคลุมพื้นที่ในรัศมี 150 กิโลเมตร ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท ลพบุรี อ่างทอง สระบุรี อุทัยธานี ปทุมธานี ชลบุรี ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี ระยอง จันทบุรี นครปฐม กาญจนบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ และมีการผลิตรายการที่ออกอากาศแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ ส่วนแรกเป็นผลิตรายการโดยคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล นำเสนอ ในรูปแบบรายการข่าว และสาระความรู้ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการนำเสนอความรู้ และ ผลการค้นคว้าทดลองวิจัยในสาขาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย รวมไปถึงการนำเสนอข่าวสาร สารความรู้ ในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน และยังเป็นสื่อกลางใน การประชาสัมพันธ์กิจกรรม ข่าวสารต่าง ๆ ของหน่วยงานอื่น ๆ และส่วนที่สองเป็นการผลิตรายการ จากบริษัทเอกชนที่ได้เข้ามาซื้อเวลา ผลิตรายการที่มีเนื้อหาที่มุ่งเน้นทางด้านความบันเทิงเป็นสำคัญ

รายการที่ผลิตโดยคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีทั้งหมด 6 รายการ ได้แก่

1. รายการ 5 นาที ข่าวราชมงคล เป็นรายการบันทึกเทป ประเภทข่าวสาร ดำเนินรายการ โดยผู้ดำเนินรายการเพียงคนเดียว นำเสนอรูปแบบรายการในลักษณะทางอ่านข่าว ซึ่งนำเสนอเกี่ยวกับ ข่าวประชาสัมพันธ์จากทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ออกอากาศ เป็นประจำทุกวัน ระหว่างเวลา 08.00 – 08.05 น.

2. รายการทราฟฟิก วาไรตี้ (Traffic Variety) เป็นรายการบันทึกเทป ประเภทสาระความรู้ ดำเนินรายการโดยผู้ดำเนินรายการเพียงคนเดียว นำเสนอรูปแบบรายการในลักษณะของนิยายสาร

ทางอากาศ ซึ่งนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับข่าวสาร ความรู้ ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการจราจร รวมถึงการประหยัดพลังงาน ออกอากาศเป็นประจำทุกวันจันทร์ – อังคาร ระหว่างเวลา 11.00 – 11.30 น.

3. รายการไทม์ โฟกัส (Time Focus) เป็นรายการบันทึกเทป ประเภทสาระความรู้ ดำเนินรายการโดยผู้ดำเนินรายการเพียงคนเดียว นำเสนอรูปแบบรายการในลักษณะของนิตยสารทางอากาศ ซึ่งนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ ที่น่าสนใจ รวมทั้งมีการสัมภาษณ์แขกรับเชิญ ออกอากาศเป็นประจำทุกวันพุธ พฤหัสบดี และศุกร์ ระหว่างเวลา 11.00 – 11.30 น.

4. รายการนิตยสารฟังสบาย เป็นรายการบันทึกเทป ประเภทสาระความรู้ ดำเนินรายการโดยผู้ดำเนินรายการสองคน นำเสนอรูปแบบรายการในลักษณะของปกิณกะ ซึ่งนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสาระความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน และข่าวสารทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ออกอากาศเป็นประจำทุกวันพฤหัสบดี ระหว่างเวลา 19.30 – 20.00 น.

5. รายการก้าวใหม่ราชมงคล เป็นรายการบันทึกเทป ประเภทข่าวสาร ดำเนินรายการโดยผู้ดำเนินรายการเพียงคนเดียว นำเสนอรูปแบบรายการในลักษณะการสรุปข่าวประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ และการสัมภาษณ์บุคคลเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวที่น่าสนใจภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในรอบสัปดาห์ ออกอากาศเป็นประจำทุกวันอังคาร ระหว่างเวลา 19.30 – 20.00 น.

6. รายการอาร์ เอ็ม ยู ที โซไซตี้ (RMUT SOCIETY) เป็นรายการสด ประเภทสาระความรู้ ดำเนินรายการโดยผู้ดำเนินรายการสองคน นำเสนอรูปแบบรายการในลักษณะนิตยสารทางอากาศ ซึ่งนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ ที่น่าสนใจ รวมทั้งมีการสัมภาษณ์แขกรับเชิญ ออกอากาศเป็นประจำทุกวันศุกร์ ระหว่างเวลา 19.30 – 20.00 น.

เป็นที่น่าสังเกตว่า สัดส่วนเวลาและช่วงเวลาในการออกอากาศรายการที่ผลิตโดยคณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้งหมดทุกรายการนั้น มีสัดส่วนเวลาและช่วงเวลาในการออกอากาศที่น้อยมาก เมื่อเทียบกับเวลาทั้งหมดที่ทางสถานีวิทยุฯ ออกอากาศ กล่าวคือ คิดเป็นร้อยละ 2.75 เท่านั้น ซึ่งนอกนั้นอีกร้อยละ 92.25 จะเป็นช่วงเวลาที่ขายเวลาให้บริษัทเอกชนมาผลิตรายการออกอากาศ

สำหรับผลที่ตามจากการขายเวลาเกือบทั้งหมดไปให้บริษัทเอกชนเข้ามาผลิตรายการก็ทำให้การนำเสนอเนื้อหาในรายการต่าง ๆ ที่ผลิตโดยคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ในบางครั้งไม่ทันต่อเหตุการณ์ และไม่ตรงกับช่วงเวลาในการรับฟังของกลุ่มผู้ฟัง เช่น รายการ 5 นาทีข่าวราชมงคล มีเวลาในการออกอากาศเพียงวันละ 5 นาทีเท่านั้น และออกอากาศได้เพียงแค่ช่วงเวลาเดียวคือ 08.00 – 08.05 น. ซึ่งย่อมไม่เพียงพอต่อการนำเสนอข่าวสารต่าง ๆ ไปสู่กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย หรือรายการ ทราฟฟิค วาไรตี้ และรายการ ไทม์ โฟกัส ซึ่งนำเสนอเนื้อหาสาระที่

เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน ได้ถูกจัดให้ออกอากาศเพียงครั้งละ 30 นาที⁴ ดูรายละเอียดได้จากตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1
แสดงอัตราส่วนสัดส่วนเวลารายการที่ผลิตรายการที่ผลิตโดยคณาจารย์
และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
กับเวลาทั้งหมดที่ออกอากาศทางสถานีฯ

รายการต่าง ๆ ที่ผลิตโดยคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	สัดส่วนเวลาที่ออกอากาศใน 1 วัน (นาที)	สัดส่วนเวลาที่ออกอากาศใน 1 สัปดาห์ (นาที)	อัตราส่วนสัดส่วนเวลาที่ออกอากาศ / เวลาทั้งหมดที่ออกอากาศทางสถานีฯ (ร้อยละ)
- รายการข่าว 5 นาทีข่าวราชมงคล	5	35	0.35
- รายการทราฟฟิก วาไรตี้	30	60	0.60
- รายการไทม์ โฟกัส	30	90	0.90
- รายการนิตยสารฟังสบาย	30	30	0.30
- รายการก้าวใหม่ราชมงคล	30	30	0.30
- รายการอาร์ เอ็ม ยู ที โซโซตี้	30	30	0.30
รวม	-	275	2.75

ประกอบกับนับตั้งแต่เริ่มมีการผลิตรายการออกอากาศโดยคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งแต่ละรายการมีระยะเวลาในเริ่มออกอากาศแตกต่างกันไป จวบจนถึงปัจจุบัน ผู้ผลิตรายการยังไม่เคยมีการสำรวจถึงความต้องการของผู้ฟัง ไม่ว่าจะเป็นความสนใจของผู้ฟังกลุ่มเป้าหมาย ช่วงเวลาในการรับฟังรายการวิทยุ เนื้อหาที่กลุ่มผู้ฟังเป้าหมายต้องการฟัง รวมไปถึงวิธีในการนำเสนอเนื้อหาที่จะทำให้ผู้ฟังสนใจติดตามรับฟังตลอดรายการ โดยที่ผ่านมา ผู้ผลิตรายการอาศัยเพียงคิดว่าหากนำเสนอเนื้อหา วิธีการนำเสนอ หรือเลือกผลิตรายการประเภทดังกล่าวแล้วคงจะถูกใจผู้ฟัง ซึ่งวิธีการดังกล่าวย่อมไม่เพียงพอต่อการผลิตรายการให้เกิดประโยชน์ และได้รับความนิยชมจากผู้ฟัง ซึ่งในการผลิตรายการให้เกิดประโยชน์และได้รับความนิยชมจากผู้ฟัง

⁴ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ภาคผนวก ข.

นั่น ผู้ผลิตรายการควรจะมีการศึกษาถึงความต้องการของผู้ฟัง ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้ฟังของตนเองนั้น เป็นใคร มีพฤติกรรมในการรับฟังอย่างไร ชอบฟังรายการประเภทไหน ดังที่ จุมพล รอดคำดี⁵ กล่าวว่า “ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง มักจะเป็นคนที่เอาใจใส่และพิถีพิถันในการเลือกเนื้อหาและวิธีการเสนอรายการที่สนองความต้องการของผู้ฟังเป็นใหญ่ มิใช่ทำตามใจตนเอง แล้วกับบอกว่าสิ่งนี้แหละ คือ สิ่งที่คุณต้องการ”

ดังนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า ควรจะมีการศึกษาความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการรับฟังรายการที่ผลิตโดยคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ.เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ เพื่อที่จะได้ทราบว่าประชากรกลุ่มนี้มีพฤติกรรมการรับฟัง รวมทั้งความพึงพอใจและความต้องการจากการรับฟังรายการที่ผลิตโดยคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลเป็นอย่างไร ซึ่งเท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหาของรายการมากขึ้น นอกจากนั้นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะนำมาใช้เป็นเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง การผลิตรายการที่ออกอากาศ และเพิ่มสัดส่วนช่วงเวลาในการออกอากาศรายการต่าง ๆ ที่ผลิตโดยคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ให้มีคุณภาพและมีเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับรสนิยมและความต้องการของผู้ฟังอย่างแท้จริง

ปัญหานำการวิจัย

1. ผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมการรับฟังรายการ ที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ อย่างไร
2. ผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจจากการรับฟังรายการ ที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์มากน้อยเพียงใด
3. ผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร มีความต้องการรับฟังรายการ ที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ อย่างไร

⁵ จุมพล รอดคำดี, คู่มือการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง (กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), น. 1.

4. ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เพล.เอ็ม. 89.5 เมกะเฮิรตซ์ แตกต่างกัน หรือไม่ อย่างไร

5. ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกันจะมีความพึงพอใจจากการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิรตซ์ แตกต่างกัน หรือไม่ อย่างไร

6. ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร จะมีความสัมพันธ์กับความต้องการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกะเฮิรตซ์ หรือไม่ อย่างไร

วัดถประสงคการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจจากการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เพล. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร

3. เพื่อศึกษาความต้องการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เพล.เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิรตซ์ ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร

4. เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ กับพฤติกรรมการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เพลินจิต 89.5 เมกะเฮิรตซ์ ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร

5. เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ กับความพึงพอใจจากการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร

6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ กับความต้องการ
รับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เพลิน
89.5 เมกะเฮิรตซ์ ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

1. ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ แตกต่างกัน
2. ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกันจะมีความพึงพอใจจากการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ แตกต่างกัน
3. ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร จะมีความสัมพันธ์กับความต้องการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะพฤติกรรม ความพึงพอใจ และความต้องการในการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ ของผู้ฟังที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ และพักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เท่านั้น
2. การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะพฤติกรรม ความพึงพอใจ และความต้องการในการรับฟังรายการที่ผลิตโดยคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ ซึ่งมีทั้งหมด 6 รายการ เท่านั้น

นิยามศัพท์

1. รายการที่ออกอากาศ หมายถึง รายการวิทยุที่ผลิตโดยคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งมีทั้งหมด 6 รายการ ได้แก่ รายการ 5 นาทีข่าวราชมงคล รายการทราฟฟิค วาไรตี้ (Traffic Variety) รายการไทม์ โฟกัส (Time Focus) รายการนิตยสารฟังสบาย รายการก้าวใหม่ราชมงคล และรายการ อาร์ เอ็ม ยู ที โซไซตี้ (RMUT SOCIETY) ซึ่งออกอากาศตามวันและเวลาที่กำหนดอยู่ในผังรายการประจำวัน

1.1 รายการ 5 นาที ข่าวราชมงคล หมายถึง รายการประเภทข่าวสาร ดำเนินรายการโดยผู้ดำเนินรายการเพียงคนเดียว นำเสนอรูปแบบรายการในลักษณะการอ่านข่าว ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับข่าวประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งทำการบันทึกเทปและออกอากาศเป็นประจำทุกวันระหว่างเวลา 08.00 – 08.05 น.

1.2 รายการทราฟฟิค วาไรตี้ (Traffic Variety) หมายถึง รายการประเภทสาระความรู้ ดำเนินรายการโดยผู้ดำเนินรายการเพียงคนเดียว นำเสนอรูปแบบรายการในลักษณะของนิตยสารทางอากาศ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ช่วง ได้แก่ ช่วงข่าวสารจราจร นำเสนอข่าวสารด้านทางความเคลื่อนไหวทางด้านการคมนาคม ช่วงใช้ถนนปลอดภัย นำเสนอเกร็ดความรู้ในการขับรถ ช่วงประหยัดพลังงาน นำเสนอข่าวสาร มาตรการวิธีการประหยัดพลังงาน และ ช่วงความรู้จราจร นำเสนอข่าวสารความเคลื่อนไหวทางด้านจราจรในต่างประเทศ ซึ่งทำการบันทึกเทปและออกอากาศเป็นประจำทุกวัน จันทร์ - อังคาร ระหว่างเวลา 11.00 – 11.30 น.

1.3 รายการไทม์ โฟกัส (Time Focus) หมายถึง รายการประเภทสาระความรู้ ดำเนินรายการโดยผู้ดำเนินรายการเพียงคนเดียว นำเสนอรูปแบบรายการในลักษณะของนิตยสารทางอากาศ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ช่วง ได้แก่ ช่วง News Focus นำเสนอข่าวสารต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ช่วง Topic Focus เป็นการสนทนากับแขกรับเชิญ ช่วง Music Focus นำเสนอบทเพลงสากลช่วง Variety Focus นำเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจต่าง ๆ ซึ่งทำการบันทึกเทปออกอากาศเป็นประจำ ทุกวันพุธ พฤหัสบดี และศุกร์ระหว่างเวลา 11.00 – 11.30 น.

1.4 รายการนิตยสารฟังสบาย หมายถึง รายการประเภทสาระความรู้ ดำเนินรายการโดยผู้ดำเนินรายการสองคน นำเสนอรูปแบบรายการในลักษณะของปกิณกะ เป็นรายการบันทึกเทป แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ช่วง ได้แก่ ช่วงข่าวฟังสบาย นำเสนอข่าวสารต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ช่วงสาระฟังสบาย นำเสนอสาระความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ช่วงบันเทิงสบาย ๆ นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับบทเพลง ภาพยนตร์ ช่วงข่าวสบาย ๆ นำเสนอข่าวประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งทำการบันทึกเทปออกอากาศออกอากาศเป็นประจำทุกวันพฤหัสบดี ระหว่างเวลา 19.30 – 20.00 น.

1.5 รายการก้าวใหม่ราชมงคล หมายถึง รายการประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เป็นรายการประเภทข่าวสาร ดำเนินรายการโดยผู้ดำเนินรายการเพียงคนเดียว นำเสนอรูปแบบรายการในลักษณะของการสรุปข่าวสารความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ทั้งการนำเสนอผลงานสิ่งประดิษฐ์ การจัดงาน การสัมภาษณ์บุคคล ที่เกิดขึ้นในรอบสัปดาห์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งทำการบันทึกเทปออกอากาศเป็นประจำทุกวันอังคาร ระหว่างเวลา 19.30 – 20.00 น.

1.6 รายการอาร์ เอ็ม ยูที โซไซตี้ (RMUT SOCIETY) หมายถึง รายการประเภทสาระความรู้ ดำเนินรายการโดยผู้ดำเนินรายการสองคน นำเสนอรูปแบบรายการในลักษณะนิตยสารทางอากาศ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงพูดคุยกับนักประดิษฐ์ จะเป็นการสนทนากับแขกรับเชิญ ช่วงพูดจาประสาข่าว นำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมที่น่าสนใจทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ช่วงหนังสือเล่มโปรด เป็นการสัมภาษณ์บุคคลที่มีชื่อเสียงกับหนังสือเล่มโปรดที่ตนชื่นชอบ เป็นรายการสด ออกอากาศเป็นประจำทุกวันศุกร์ ระหว่างเวลา 19.30 – 20.00 น.

2. ผู้ฟัง หมายถึง ผู้ฟังที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ พักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และเคยรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ อย่างน้อย 1 รายการ

3. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ หมายถึง เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา อาชีพ ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร

4. พฤติกรรมการรับฟัง หมายถึง พฤติกรรมในการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ ซึ่งประกอบด้วย ระยะเวลาในการรับฟัง ความถี่ในการรับฟังในแต่ละสัปดาห์ ระยะเวลาในการฟังในแต่ละสัปดาห์ ช่วงเวลาในการรับฟัง สถานที่ในการรับฟัง ลักษณะการรับฟัง เหตุผลในการรับฟัง รายการที่รับฟัง และรายการที่ชอบฟัง

5. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ได้รับการตอบสนองของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร ภายหลังจากการที่ได้รับจากการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ คือ เนื้อหารายการ ประเภทรายการ รูปแบบการนำเสนอ วันเวลาในการออกอากาศ ความยาวในการออกอากาศ ความถี่ในการออกอากาศ ผู้ดำเนินรายการ และประโยชน์ที่ได้จากการรับฟัง โดยแบ่งความพึงพอใจออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย และพึงพอใจน้อยที่สุด

6. ความต้องการ หมายถึง ความปรารถนา/คาดคะเนที่จะได้รับของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร ภายหลังจากการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

6.1 เนื้อหาของรายการ (Content) หมายถึง สาระ เรื่องราว ข้อมูลต่าง ๆ ที่อยู่นำเสนอ ในรายการที่ออกอากาศ โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ข่าวสาร ความรู้ ให้ความคิดเห็น หรือให้ความบันเทิงแก่ผู้ฟัง

6.2 ประเภทรายการ หมายถึง ลักษณะโดยรวมของรายการทั้งหมดว่ามีจุดมุ่งหมายในการนำเสนอไปในแนวทางใด โดยแบ่งตามหน้าที่ของสื่อมวลชนเป็นหลัก ได้แก่ รายการบันเทิง รายการสาระความรู้ รายการข่าว รายการบริการประชาชน เป็นต้น

6.3 รูปแบบการนำเสนอเนื้อหา หมายถึง รูปแบบต่าง ๆ ในการนำเสนอเนื้อหาออกอากาศสู่ผู้ฟังในรายการวิทยุ เช่น รายการนิตยสารทางอากาศ รายการสัมภาษณ์ รายการสารคดี รายการข่าว เป็นต้น

6.4 วันเวลาในการออกอากาศ หมายถึง เวลาที่รายการนั้น ๆ ออกอากาศ

6.5 ความยาวของรายการ หมายถึง ระยะเวลาในการออกอากาศในแต่ละครั้ง

6.6 จำนวนครั้งในการออกอากาศ หมายถึง ความถี่บ่อยครั้งในการออกอากาศรายการเดียวกันภายใน 1 สัปดาห์

6.7 ผู้ดำเนินรายการ หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่ในการนำเสนอรายการ โดยมีคุณสมบัติทางด้านบุคลิกภาพ เช่น ต้องรูปร่างของฝ่ายต่าง ๆ ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ต้องมีความขยัน ตั้งใจที่จะเล่ารู้ ต้องเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์และมีจินตนาการ คุณสมบัติด้านการศึกษาและประสบการณ์ เช่น มีการศึกษาดี มีความรู้กว้างขวาง มีความรับผิดชอบต่อสังคม และคุณสมบัติในด้านการใช้เสียง เช่น น้ำเสียงชัดเจน อักษรวิธีถูกต้อง ลีลาการนำเสนอน่าฟัง เสียงสื่อความหมายได้ ชวนฟัง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการผลิตรายการให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของผู้ฟังกลุ่มเป้าหมาย

2. ผลการวิจัยนำไปใช้ในวางแผนการประชาสัมพันธ์ให้กับสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ ต่อไปในอนาคต